

Investeren in opvoeden en opgroeien loont!

Kosteneffectiviteit van de preventie van pedagogische, psychosociale en psychosomatische problematiek door de jeugdgezondheidszorg

Investeren in opvoeden en opgroeien loont!

Gemeenten staan voor een grote opgave: het beter én goedkoper inrichten van de zorg voor de jeugd. De uitgangspunten zijn helder: meer preventie en vroege hulp en het versterken van de eigen kracht van jeugdigen en opvoeders. De studie 'Investeren in opvoeden en opgroeien loont!' laat zien dat investeringen in effectieve preventie zich terugverdienen. Ook letterlijk!

Met de transitie van het jeugdstelsel krijgen de gemeenten de regie over alle zorg voor jeugdigen. Een belangrijke taak, en zeker geen eenvoudige. Niet alleen omdat de beschikbare financiële middelen voor gemeenten onder zware druk staan. Maar ook omdat de vraag naar gespecialiseerde vormen van zorg voor jeugd de laatste tien jaar alleen maar toeneemt. Het nieuwe jeugdstelsel moet die ontwikkeling keren. We gaan juist op weg naar 'normaliseren' en naar meer zorg dichtbij.

Steeds meer gespecialiseerde zorg brengt niet de gewenste resultaten. Die zorg komt vaak laat en is duur. Wat is het alternatief? Het versterken van preventie biedt goede mogelijkheden. Door vroeg met preventie van pedagogische, psychosociale en psychosomatische problematiek te beginnen – zo veel mogelijk op jonge leeftijd – kunnen gemeenten de negatieve 'zorgspiraal' doorbreken. Kiezen voor preventie vraagt van gemeenten om visie en overtuiging, maar ook om inzicht in wat preventie kost. En vooral ook wat het oplevert.

Hoe gaat het met de jeugd van Nederland?

Wat gaat nog altijd goed?

- hoge levensverwachting
- weinig tienerzwangerschappen
- Nederlandse jeugd behoort tot de gelukkigste van Europa

Wat is er aan het veranderen?

- steeds meer overgewicht onder de jeugd
- het aantal kinderen in armoede neemt toe
- meer zicht op problemen met taal en/of spraak bij peuters en kleuters

Wat gaat minder goed?

- meer problemen rond suïcide, depressie en huiselijk geweld/kindermishandeling
- groeiend aantal diagnoses als ADHD en PDD-NOS
- de zorg voor jeugdigen is ernstig versnipperd

Dubbele winst door JGZ

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) draagt op grote schaal bij aan de gezondheid van alle burgers én aan de economie van Nederland. Dat bleek in 2011 uit het onderzoek 'Kosteneffectiviteit van de jeugdgezondheidszorg', waarin gekeken is naar de fysieke gezondheid. Twee belangrijke resultaten:

- Iedere euro die een gemeente jaarlijks investeert in de JGZ levert 11 euro op.
- Door de inzet van JGZ leven inwoners één jaar langer gezond.

De studie 'Investeren in opvoeden en opgroeien loont!' over psychosociale gezondheid, is een noodzakelijk vervolg op het rapport van vorig jaar. De nu gepresenteerde methodieken van de JGZ sluiten aan op de behoeften en noden van gezinnen, scholen en gemeenten. Een brede implementatie kan bijdragen aan maatschappelijke én economische doelen.

prof. dr. Hein Raat, hoogleraar Jeugdgezondheidszorg, Erasmus MC

Zes goede voorbeelden van preventie

In het wereldwijde onderzoek naar de kosten en baten van vroege interventies bestaat consensus over het belang om er vroeg bij te zijn. Dat heeft persoonlijke, maatschappelijke en economische voordelen.

Voorbeelden van effectieve preventieve programma's in ons eigen land zijn:

- VoorZorg: vroegtijdige begeleiding van aanstaande moeders in risicovolle omstandigheden levert een economisch rendement op van 20 procent.
- Ziekteverzuim op school en schooluitval zijn doeltreffend te verminderen met sociaal-medische advisering van zieke leerlingen. Het programma M@ZL levert een vijfvoud op van wat deze interventie kost.
- Met videohometraining zijn gezinnen met een huilbaby of andere problemen niet alleen effectief te helpen, de baten zijn ook nog eens het drievoudige van de kosten.
- Lichtere en eerdere hulp – zoals uitgewerkt in het Apeldoornse experiment CJG4kracht – levert een substantiële besparing aan zorgkosten op. Plus grote tevredenheid onder de geholpen gezinnen.
- Preventie van gedrags- en opvoedproblemen met Triple P leidt tot minder maatschappelijke uitval en lagere zorgkosten. Dit geeft een positief resultaat van 400 euro per kind.
- Door Dik en Dun, een behandelprogramma voor kinderen met obesitas en hun ouders, levert zelfs het vijftigvoudige op van wat het kost.

Gemeenten kunnen met de inzet van de jeugdgezondheidszorg en haar partners de zorg voor kinderen en gezinnen eerder, sneller, effectiever én efficiënter realiseren. Daarmee is uiteindelijk iedereen beter af!

Preventie: kansen voor gemeenten

Kan een preventieve aanpak door de gemeenten meer opleveren? Ja, dat kan. Wanneer gemeenten bij alle grote jeugdproblemen altijd eerst zouden kiezen voor inzetten van preventieve aanpakken – individueel en collectief – leidt dat op termijn tot een rendabeler zorgsysteem. Zo kan de instroom vanuit basisvoorzieningen naar de (gespecialiseerde) zorg voor jeugd worden ingedamd.

De maatschappelijke opbrengsten waar de studie 'Investeren in opvoeden en opgroeien loont!' op wijst, zijn alleen te realiseren met een robuuste inzet van de jeugdgezondheidszorg. De jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en pedagogen van de JGZ/het consultatiebureau, genieten van oudsher het vertrouwen van opvoeders en kinderen. Samen met het onderwijs, de huisarts, de peuterspeelzalen en de kinderopvang is de JGZ in staat om gezinnen zorg-op-maat te kunnen bieden.

Duurzaam jeugdbeleid investeert dus in de opbouw van goede preventie en verbindt deze met eerstelijnszorg én gespecialiseerde zorg. In duurzaam beleid treedt de JGZ op als uitvoerder van specifieke programma's of als toeleider, door kinderen en ouders heel gericht te verwijzen naar specialistische zorg. Zo kan zij een betekenisvolle rol vervullen om de problemen van jeugdigen en ouders/opvoeders te voorkomen, te verminderen of op zijn minst beheersbaar te houden.

Meer weten? Download het rapport 'Investeren in opvoeden en opgroeien loont!' van www.actiz.nl/jeugd, www.ggd.nl, www.opvoedzaak.nl of www.vka.nl.

Voorboden van agressief en crimineel gedrag zijn al in peuterleeftijd zichtbaar, dus vroeg = beter.

Goed opvoeden voorkomt problemen, dus eerder = goedkoper.

Opbouw pedagogische infrastructuur vermindert instroom specialistische zorg, dus duurzaam = effectiever.

In aansluiting op het onderzoek 'Kosteneffectiviteit van de jeugdgezondheidszorg' van Verdonck, Klooster & Associates, hebben Paul Dam (VKA) en Bert Prinsen (de Opvoedzaak) in opdracht van ActiZ Jeugd en GGD Nederland onderzoek gedaan naar de kosteneffectiviteit van de preventie van pedagogische, psychosociale en psychosomatische problematiek door de jeugdgezondheidszorg. U kunt het rapport 'Investeren in opvoeden en opgroeien loont!' downloaden via www.actiz.nl/jeugd, www.ggd.nl, www.opvoedzaak.nl of www.vka.nl.

ActiZ, organisatie van zorgondernemers
Postbus 8258
3503 RG Utrecht
www.actiz.nl/jeugd

GGD Nederland
Postbus 85300
3508 AH Utrecht
www.ggd.nl

© ActiZ en GGD Nederland, juli 2013